

Temaplan Avløp

Saksbehandler: Arne Kristian Sogn	Saksnr.: 18/01939-21
Behandlingsrekkefølge	Møtedato
Formannskapet	25.02.2019
Kommunestyret	18.03.2019

Rådmannens innstilling:

Høringsutkastet for temaplan for avløp 2019 - 2043 datert 17.09.2018 vedtas med de endringer som er kommentert i saken. Endelig plan i vedlegg 7 vedtas.

Vedlegg:

- Vedlegg 1 Vestby - Temaplan avløp - 17.09.2018 - Høringsutgave - med vedlegg
- Vedlegg 2 Fylkesmannens uttalelse til temaplan avløp 2019-2043- Vestby kommune
- Vedlegg 3 Akershus fylkeskommune - høring temaplan avløp
- Vedlegg 4 Søndre Follo renseanlegg - høring temaplan avløp 1
- Vedlegg 5 Søndre Follo renseanlegg - høring temaplan avløp 2
- Vedlegg 6 Helge Falkenberg - høring temaplan avløp
- Vedlegg 7 Vestby -Temaplan avløp - endelig plan

Vestby kommune

SAKSUTREDNING:

Sammendrag:

Med bakgrunn i vedtatt planprogram av 04.05.2015 har rådmannen utarbeidet en temaplan for avløp med tilhørende handlingsplan 2019-2021. Temaplan avløp er Vestby kommunes langsiktige plan og overordnede styrende dokumentet for avløpshåndteringen for et 25-årsperspektiv i perioden 2019-2043. Planen fremmer forslag i handlingsplanen innenfor en total kostnadsramme på om lag kr 60.000.000,- fra 2019-2021. Kostnadene er tilpasset kommunens handlingsprogram. Temaplanens handlingsplan endres hvert fjerde år.

Bakgrunn for saken:

Saken er fremmet med bakgrunn i at Vestby kommune har behov for en temaplan for avløp som har et langsiktig perspektiv som sikrer at de tiltakene som inngår i de årlige handlingsprogrammene ivaretar de langsiktige behovene. Temaplanen har en betydelig lengere planhorisont enn en kommuneplan fordi funksjonstiden for nye avløpsledninger forventes å være om lag 100 år. Økonomisk avskrivningstid er i dag 40 år for avløpsledninger, og behov for offentlige og private avløpsanlegg i år 2043 er forutsatt lagt til grunn for dimensjonerende tiltak. Høringsutgaven av Temaplan avløp er i vedlegg 1.

Temaplanen for avløp har følgende hovedinndeling:

1. Innledning.
2. Rammebetingelser.
3. Klima og miljø.
4. Tilstandsbeskrivelse av avløpshåndteringen i Vestby.
5. Mål for avløpshåndteringen.
6. Strategier.
7. Handlingsplan for 2019-2021.

1. Innledning

Det kreves et helhetlig og langsiktig perspektiv for å planlegge en sentral infrastruktur samt en struktur for private anlegg der offentlige anlegg ikke er eller blir anlagt. Temaplanen er kommunens langsiktige plan og overordnede styringsdokument for håndteringen. Planen er også et kommunikasjonsmiddel for å forankre behov for investeringer opp mot politisk styringsnivå. Planen beskriver dagens status og framtidige mål og strategier for avløpshåndteringen.

Temaplanen har et 25-års perspektiv og er foreslått gjeldende fra 2019 – 2043. Overvanns- og fremmedvannsplanen er gjeldende for 2019-2028. Planen for spredt avløp viser prioriterte oppgaver innen 2021.

2. Rammebetingelser

Vestby kommunes utslippstillatelse datert mars 2012 omfatter kommunens avløpsvann fra transportsystem med påslipp mot søndre Follo renseanlegg i nord og til kommunegrensen til Moss i syd. Alt avløp tilknyttet det offentlige avløpsnettet blir renset ved søndre Follo renseanlegg og ved Kambo renseanlegg. Utslippstillatelsen fokuserer også på utslipp i spredt bebyggelse og har krav om følgende temaer:

Vestby kommune

- Klimatilpasset miljørisikovurdering.
- Reduksjon av fremmedvann.
- Fornyelse av avløpsledninger for å nå målet i EU's vanddirektiv.
- Lokal overvannshåndtering i ny og gammel bebyggelse.

Avløpshåndteringen er hjemlet i flere lover. Forurensingsloven, vannressursloven og lov om kommunale vass- og avløpsanlegg er sentrale. Videre gjelder også plan- og bygningsloven, produktkontrollloven og miljøinformasjonsloven. Forurensingsforskriften er svært sentral og regulerer om kommunen eller fylkesmannen har forurensingsmyndighet. Vannforskriften, forskrift om gjødselvarer med videre av organisk opphav, forskrift om gjødselsplanlegging, forskrift om plantevernmidler og forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket gjelder også i stor grad for deler av kommunen.

Dagens avløpsbehandling er regulert i selskapsavtale for søndre Follo renseanlegg IKS og selskapsavtale for interkommunalt samarbeid i mosseregionen MOVAR IKS.

Dagens avløpsmengder de siste tre årene kan ses i tabellen under.

Tabell 1: Totale avløpsmengder behandlet på Kambo RA og SFRA fra Vestby kommune i perioden 2015-2017.

	2015	2016	2017
Kambo RA	644 748 m ³	569 692 m ³	618 513 m ³
SFRA	1 418 157 m ³	1 374 101 m ³	995 336 m ³
Totalt	2 062 905 m³	1 943 793 m³	1 613 849 m³

Tallene viser en nedgang i levert avløp til tross for befolkningsvekst. Denne trenden er forårsaket av kommunens saneringsarbeid for avløpsledninger de siste årene.

Befolkningsutviklingen er sterk i Vestby. Om man legger dagens forutsetninger til grunn vil avløpsleveransen til de to renseanleggene være i overkant av 2 200 000 m³ i år 2040.

3. Klima og miljø

Klimaendringene vil påvirke avløpshåndteringen i årene som kommer. Faktorer som legges til grunn er:

- Nedbør med høyere intensitet og lengre varighet
- Flomveier
- Havstigning

Overvannssystemene må derfor tilpasses denne utviklingen og fordrøyningsanlegg og lokal overvannshåndtering må få en sentral plass i planleggingen. Kommunen har flere forskjellige vannforekomster som bekker, elver og kystlinjer. Flere av bekkene har klassifiseringsstatus som dårlig eller moderat. Kambobekker har status som svært dårlig.

Vestby kommune

Langs kysten har det tidvis vært forurensinger blant annet på badestranda på nordre Brevik. Dette er forhold som må rettes opp i og det er viktig med tiltak som reduserer utslipp i størst mulig grad.

4. Tilstandsbeskrivelse av avløpshåndteringen i Vestby

Avløpshåndteringen i Vestby kommune består i hovedsak av kommunal avløpshåndtering. 91,1% av kommunens innbyggere, og om lag 15 700 pe er tilknyttet det kommunale avløpsnett, resten har i hovedsak egne renseløsninger på tomten. Det er mye hyttebebyggelse i Vestby. Noen av disse er koblet til det kommunale nettet via private avløpsselskap, De resterende har egne avløpsløsninger. Totalt vil dette bety at det er en god andel spredt avløp i Vestby.

Det kommunale avløpet ledes til søndre Follo renseanlegg og til Kambo renseanlegg. Ledningsnett består av om lag 130 km avløpsrør. Den gjennomsnittlige utskiftingstakten var i 2016 på om lag 0,5% på kommunalt spillvannnett. Lengde fornyet nett har variert svært de senere årene, men gjennomsnittet de siste tre årene har vært 2.4% pr. årlig. Utskiftingen av avløpsnett har sammenheng med at vannledningene samtidig blir skiftet ut. Totalt har Vestby kommune 40 pumpestasjoner for spillvann.

Vestby kommune har svært få kloakkstopper. I KOSTRA er det registrert 2 stopp i 2016, og ingen stopp i 2017.

Innlekking av fremmedvann på spillvannsnett kan forekomme på grunn av en eller flere av følgende punkter:

- Utette kummer – innlekking i kumlokk, kumskjøter eller rundt rør som er ført inn i kummen.
- Utette spillvannsledninger – innlekking i rørskjøter.
- Feilkoblinger av private stikkledninger – overvann føres inn på spillvannsnett, eller stikkledningen fører både overvann og spillvann.
- Feilkoblinger av sluk eller overvannsledninger

Den teoretiske fremmedvannmengden i 2017 var 30%. Andelen fremmedvann har falt de siste årene grunnet separering og sanering av ledningsnett. Kommunen har i overkant av om lag 80 km med separate overvannsledninger.

I Vestby kommune er det registrert rundt 1700 eiendommer som har spredt avløp og ikke er tilknyttet kommunalt avløpssystem. Mangelfulle renseløsninger for spillvann fra spredt avløp er et forurensingsproblem i deler av Vestby kommune. Mesteparten av disse anlegg er slamavskiller til vassdrag eller terreng, infiltrasjonsanlegg eller sandfilteranlegg. Dette betyr et omfattende behov for oppgradering av spredt avløpsanlegg eller tilknytning til kommunalt avløpssystem.

5. Mål for avløpshåndteringen

Vestby kommune har etablert mål for kommunens avløpshåndtering:

Vestby kommune

- Redusere etterslep på ledningsnett. Vestby kommune ønsker ikke å videreføre dagens etterslep til neste generasjon.
- Oppfylle krav gitt i utslippstillatelsen.
- Tilknytte hensiktsmessige områder/boliger som i dag har spredt avløp til det kommunale avløpsnett.
- Nå mål om god økologisk tilstand i vannforekomster innen 2021.
- Beskytte verdier mot flom og kraftig regn som følge av klimaendringer.

6. Strategier

For å nå målet har Vestby kommune lagt til grunn en overordnet strategi. Temaplanen beskriver tre strategier for overvannshåndtering, fjerning av fremmedvann og spredt avløpsanlegg. Disse områdene er problemområder for Vestby kommune og områder som er påpekt av Fylkesmannen på årlig avløpskontroll.

- Plan for overvannshåndtering.
- Plan for fjerning av fremmedvann fra avløpsnett.
- Plan for spredt avløp.

7. Handlingsplan for 2019 - 2021

Avløpssystemet i Vestby kommune er i stor grad ferdig utbygget. Men målene som er listet opp i kapittel 5 i temaplanen forutsetter at det er behov for nyinvesteringer på ledningsnett. Noe av ledningsnett er åpenbart utett og trenger fornyelse i forhold til utlekking og innlekking. Handlingsplanens mål vil være:

- Å redusere fremmedvann på avløpsnett.
- Håndtere overvann på en bærekraftig måte.
- Koble flere abonnenter på offentlig nett.
- Generell forbedring av vedlikeholdet for det kommunale avløpssystemet.

Handlingsplanen i kapittel 7.2 i temaplanen er en sammenstilling av tiltak fra ROS-analysen, plan for overvannshåndtering, fremmedvann og spredt avløp. Planen har en varighet på 3 år basert på handlingsprogrammet for kommunen samt fornyelsesprogram for avløp for 2015-2021 som er vedtatt tidligere.

Handlingsplanen forutsetter at det årlig skal utføres fornyelsesprosjekter for kr. 20.000.000,-. Dette er konkrete tiltak som er vurdert ut fra ROS-analysen for avløp. Kommunens ansatte har bidratt til detaljer i ROS-analysen og har derfor vært med på å forme tiltakene.

Estimatene i oppsettet inkluderer forprosjekt, prosjekteringskostnader, prosjektadministrasjon og byggekostnader.

Alternativer:

Ingen alternativer er vurdert.

Miljømessige konsekvenser:

Vestby kommune

Temaplanen har vurdert nøye de miljømessige konsekvensene i kapittel 3. Her er det lagt vekt på det ytre miljøet og handlingsplanen konkretiserer tiltak nettopp ut fra at miljømessige forhold skal ivaretas.

Økonomiske konsekvenser:

Gjennomføring av de ulike tiltakene i temaplanen vil bli innarbeidet i kommunens handlingsprogram for gjennomføring. Handlingsplanens tiltak for 2019 er allerede innarbeidet.

Vurdering:

Temaplan avløp er Vestby kommunes langsiktige plan og overordnede styrende dokumentet for avløpshåndteringen for et 25-årsperspektiv i perioden 2019-2043. Oppfølging av denne planen er et viktig element for å kunne oppfylle kravene fra utslippstillatelsen, basert på Forurensingsloven – Lov om vern mot forurensninger og om avfall (LOV-1981-03-13-6).

Planen skal i tillegg brukes som kommunikasjonsmiddel for å forankre VA-sektorens behov for investeringer opp mot politisk styringsnivå.

Medbestemmelse:

Temaplan for avløp ble sendt på offentlig høring 17. desember 2018 og nabokommuner og offentlige myndigheter ble direkte tilskrevet. Høringsutgaven er i vedlegg 1.

Det kom inn fire høringsuttalelser.

Høringsuttalelsene drøftes kort og konkretiserte ønsker fra høringsinstansene er komplettert i den endelige versjonen som er vedlagt saken i vedlegg 7 «Vestby - Temaplan avløp – Endelig plan»

1.Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus 05.02.2019 – vedlegg 2.

Fylkesmannen anfører at han finner temaplan for avløp for perioden 2019 til 2043 tilfredsstillende for de nærmeste årene med tilhørende handlingsplan. Fylkesmannen ønsker imidlertid at kommunen arbeider videre med å få fram tallfestede mål som kan evalueres for hver rullering av planen.

Fylkesmannens kommentarer tar opp noen spørsmål som implementeres i planen.

- Fylkesmannen savner konkretisering av mål og nevner at det er ønskelig med en maksimumsgrense når det gjelder tilførsel av fremmedvann. Det er lagt til at dagens mengde av fremmedvann må kartlegges før det kan settes et endelig måltall for fremmedvann. Dette er innarbeidet i avsnitt 6.2.1 i temaplanen.
- Det nevnes at det er viktig at kommuneplanen styrkes på selve overvannshåndtering. Det skal utarbeides retningslinjer for overvannshåndtering og retningslinjer for overvann legges inn i avsnitt 6.1.4 og 7.2.
- Det stilles også spørsmål til registrering av stikkledninger. Det er viktig å konkretisere at inntegning og registrering av ledningsnett gjelder både

Vestby kommune

stikkledninger og kommunale avløpsledninger og det er innsatt ytterligere kommentarer i avsnitt 5 og 7.2.

- Fylkesmannen etterspør om strategi for påslipp fra virksomheter. I kontrollen fra Fylkesmannen i 2017 anføres at kommunen skulle legge inn ressurser til å kartlegge og vurdere påslipp, og at kommunen hadde gjennomført risikovurderinger. Kommunen har også sagt at det arbeides med en lokal forskrift på fett- og oljeutskillere. Det er derfor lagt inn noe mer informasjon om påslipp av virksomheter og tiltak om å ferdigstille lokal forskrift på fett- og oljeutskillere. Dette er innlagt i avsnitt 4.5, 6.4 og 7.2.
- Det er ønskelig at det skal gjennomføres en helhetlig ROS-analyse og plan mellom søndre Follo renseanlegg og eierkommunene. Det kompletteres et punkt om en felles ROS-analyse for renseanlegget og eierkommunene. Dette er lagt til i avsnitt 4.1.

2.Høringsuttalelse fra Akershus fylkeskommune 20.12.2018 – vedlegg 3.

Det er positivt at Vestby kommune har laget en temaplan med mål for avløpshåndteringen. Majoriteten av vannforekomstene har behov for tiltak for å oppnå god økologisk tilstand. Fylkesrådmannen forventer at prioriteringen av tiltak skjer i tråd med regional plan for vannforvaltning.

Fylkesrådmannens kommentarer tar opp noen spørsmål som implementeres i planen.

- Fylkesrådmannen etterlyser konkret hvordan temaplanen er forankret i regional plan for vannforsyning. Informasjon om regional plan for vannforvaltning i vannregion Glomma 2016-2021 er derfor lagt til og noe mer utfyllende informasjon fra regional plan for vannforvaltning er lagt til i avsnitt 2.4, 3.1, 3.2 og 7.1
- Det etterlyses mer omtale av den økologiske tilstanden og merknad rundt mål om god økologisk tilstand innen 2021 er satt inn i avsnitt 5.

3.Høringsuttalelse fra søndre Follo renseanlegg 10.01.2019 – vedlegg 4 og 5.

Uttalelsen fra søndre Follo renseanlegg tar temaplanen til etterretning og ønsker at noe mer informasjon om søndre Follo renseanlegg tas med i planen. Det legges derfor mer informasjon om Kambo renseanlegg og søndre Follo renseanlegg i avsnitt 4.1.

4.Høringsuttalelse fra Helge Falkenberg 02.02.2019 – vedlegg 6.

Det anføres fra Helge Falkenberg at Kystlinjen som et privat avløpsanlegg er benevnt i temaplanen uten at andre navngitte avløpsanlegg er nevnt. Navnet fjernes og erstattes med private avløpsanlegg slik at ingen spesielle anlegg nevnes ved navn. Dette er omtalt i avsnitt 4.

Vestby kommune

Konklusjon:

Temaplan avløp er et viktig redskap som gir Vestby kommune et overordnet grunnlag for avløpsarbeidet framover i tid. Rådmannen anbefaler derfor at planen godkjennes med de endringer som har innkommet ved høringen. De endringene som er foreslått i planen i forhold til høringsutkastet er ikke vesentlige, men presiserer nærmere planens innhold. Det endelige utkastet til godkjenning er i vedlegg 7.